

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

гр. София, бул. "Александър Стамболийски", № 17, тел.: 02/ 9400900; факс: 02/ 9818145;
дежурен тел.: 02/ 9879551; e-mail: info@mc.government.bg, URL: www.mc.government.bg

Рег. № 33-00-15/ 16-02-2024

УВЕДОМЛЕНИЕ по чл. 66 от АПК

На основание чл. 66, във връзка с чл. 69 от Административнопроцесуалния кодекс, чл. 14, ал. 1, т. 2 и чл. 65, ал. 1, т. 2, във връзка с чл. 159, ал. 1 от Закона за културното наследство (ЗКН), Министерството на културата уведомява заинтересованите лица, че във връзка с предложение с вх. № 33-00-260/13.04.2022 г. на директора на Националния институт за недвижимо културно наследство (НИНКН) открива производство по издаване на общ административен акт за предоставяне на статут, определяне на режими за опазване – (териториален обхват – граници, охранителна зона и предписания за опазване) на **„Алмус – ранно и късноримски кастел; ранновизантийско укрепено селище и прилежащ некропол“**, гр. Лом, общ. Лом, обл. Монтана, с класификация на единична, археологическа недвижима културна ценност (ЕАНКЦ), с категория „национално значение“, (обявена в ДВ, бр. 98 от 1971 г., като „Античен град Алмус“, гр. Лом, общ. Лом, обл. Монтана, археологически паметник на културата, с категория „национално значение“ и „Античен некропол“, „на хълма в града“, 2 км, археологически паметник на културата, с категория „местно значение“).

Основни съображения за издаване на акта:

В писма на НИНКН, с вх. № 33-00-260/13.04.2023 г. и № 33-00-15/10.03.2023 г., приложение към писмо № 33-00-161/10.03.2023 г., с което са внесени окончателни текстови и графични материали по чл. 29, ал. 3 от Наредба № 3 от 10.07.2019 г., във връзка с Решение по т. 6 от заседание на Специализирания експертен съвет за опазване на недвижимите културни ценности (СЕСОНКЦ) № 98, съгласно Протокол с рег. № ПР-60/03.10.2022 г., на което предложението на НИНКН е разгледано по реда на чл. 64, ал. 3 от ЗКН и в Протокол от 18.03.2019 г. на междуведомствена комисия, назначена със Заповед № РД9К-61/15.03.2019 г. на министъра на културата, са посочени следните мотиви за предложението:

Кастела и некропола са включени в базата данни на Автоматизираната информационна система „Археологическа карта на България“ (АИС АКБ), както следва: „Античен град Алмус“ – рег. картон № 29000006, „Античен некропол“ – рег. картон № 29000007 и рег. картон № 29000008.

„Античен град Алмус“, общ. Лом, обл. Монтана, е включен в списъка на обектите, които формират сериен обект „Граници на Римската империя – Дунавски лимес в България“, под името „Античен град Алмус (Almus) и римски некропол“, вписан в Индикативната листа за световно културно и природно наследство на Република

България на ЮНЕСКО, като „Frontiers of the Roman Empire – Dunabe Limes of Bulgaria – INESCO World Heritage Center“ от 01.11.2016 г.

Според данните от археологическите проучвания, недвижимите културни ценности „Античен град Алмус“ и „Античен некропол“, гр. Лом, общ. Лом, обл. Монтана са културно и хронологически синхронни. Поради това и предложението на междуведомствената комисия е двата обекта да бъдат обединени в археологическа недвижима културна ценност (АНКЦ) под името „Алмус - ранно и късноримски кастел; ранновизантийско укрепено селище и прилежащ некропол“, гр. Лом, общ. Лом, обл. Монтана, с категория „национално значение“.

Обитаването на Алмус се отнася към римската, късноримската и ранновизантийската епоха (I-VI в.). В Алмус се локализира един от малкото ранноримски лагери по Долен Дунав, който се откроява като най-запазен в днешна Северозападна България. Откриваните материали от римското селище (II-III в.) са с представителен характер, които отразяват неговата значимост в границите на Монтанското регио, както и разположението в Алмус на най-северозападната Долномизийска портория (митница).

Некрополът е проучен през 1965 г. при строежа на градския диспансер, когато са разкрити зидани римски гробници от градския некропол на античния Алмус.

В кастела по археологически път са проучени западната крепостна стена и прилежаща към нея казармена сграда. Алмус е разположен наред днешния кв. „Калетата“ в град Лом, като леко се извисява на десния бряг на р. Дунав, при устието на р. Лом. Основан е от римляните около първата половина на I в. Счита се, че името произлиза от реката. Сведения за Алмус се съдържат в Певтингеровата карта, Итинерарий Антониниана, Нотиция Дигнитатум, съчиненията на Прокопий „За постройките“ и Йорданес в „Гетика“. Според Прокопий Алмус е стеснен и направен непревземаем за неприятелите при император Юстиниан (527-565). Алмус е обозначен и върху някои западноевропейски карти от XVI-XVIII в. Чрез археологически разкопки са проучени 70 м от западната крепостна стена на кастела и западната порта. Зидовете са широки 2,2 м, с обща дължина 200 м. Крепостта е имала формата на неправилен петоъгълник, с кръгли кули в ъглите и е затваряла 41 дка. Фортификацията датира от края на III или началото на IV в. Наред с находки от античната и късноримската епоха, археологическите проучвания разкриват следи от обитаване на хълма през ранното средновековие. При разкопките са открити и византийски фолиси (корубести монети) от XII и XIII в., както и множество материали, свързани с късно османския и съвременния период. След VI в. Алмус. вече не се споменава в писмените извори. За първи път Лом е споменат, като паланка в началото на XVIII в.

Обектът е перспективен за социализация, поради разположението си в централната част на град Лом. Археологическите проучвания на античния кастел и ранновизантийско укрепено селище Алмус разкриват структури, които са с висока експозиционна и научна стойност.

1. Териториален обхват на археологическата недвижимата културна ценност: „Алмус – ранно и късноримски кастел; ранновизантийско укрепено селище и некропол“, гр. Лом, община Лом, област Монтана:

- 1.1. Териториален обхват на ранно и късноримски кастел; ранновизантийско укрепено селище:

от 44238.507.1 (държавна публична собственост с НТП за друг вид производствен, складов обект), по КККР на гр. Лом.

С обща площ 78.677 дка.

1.2. Граници на ранно и късноримски кастел; ранновизантийско укрепено селище:

- **от север** – по северната граница на поземлен имот с идентификатор 44238.505.6081, по част от северната граница на поземлен имот с идентификатор 44238.505.754, по северната граница на поземлен имот с идентификатор 44238.505.6082, от североизточния ъгъл на същия имот до т. 1 с координати: X = 4857633.16, Y = 317936.64, оттук по права линия до т. 2 с координати: X = 4857648.33, Y = 318050.88, по права линия до т. 3 с координати X = 4857618.47, Y = 318166.39, по права линия до т. 4 с координати: X = 4857587.11, Y = 318204.97.

- **от изток** – от т. 4 до североизточния ъгъл на поземлен имот с идентификатор 44238.505.6084 и по източната граница на същия имот; от югоизточния ъгъл на поземлен имот с идентификатор 44238.505.6084 през ПИ 44238.505.6085 (път I кл.) до североизточния ъгъл на ПИ 44238.505.6195, оттук до източните граници на поземлени имоти 44238.505.6195 и 44238.505.826.

- **от юг** – по южните граници на поземлени имоти с идентификатори: 44238.505.826, 44238.505.825, 44238.505.823, 44238.505.822, 44238.505.821, 44238.505.819, 44238.505.817, по южната и западна граници на поземлен имот с идентификатор 44238.505.6060, от северозападния ъгъл на ПИ 44238.505.6060 през ПИ 44238.505.6103 (улица) до югоизточния ъгъл на ПИ 44238.505.6192 и по южната граница на ПИ 44238.505.6192.

- **от запад** – по западната граница на поземлен имот с идентификатор 44238.505.6192, и от северозападния ъгъл на същия през ПИ 44238.505.6085 (път I кл.) до югозападния ъгъл на ПИ 44238.505.6193, оттук по западните граници на поземлени имоти с идентификатори: 44238.505.6193, 44238.505.758, 44238.505.768, 44238.505.757, по западната и част от северната граници на ПИ 44238.505.6378, и по западната граница на ПИ 44238.505.6081.

1.3. Териториалният обхват на некропола:

– **североизточна част**, включва поземлени имоти с идентификатори: 44238.505.387 (частна собственост НТП ниско застрояване (до 10 м)), 44238.505.733 (частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)), 44238.505.734 (съсобственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)), 44238.505.735 (общинска публична собственост с НТП за обект комплекс за култура и образование), 44238.505.736 (частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)), 44238.505.738 (съсобственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)), 44238.505.740 (частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)), 44238.505.741 (съсобственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)), 44238.505.6032 (общинска публична собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)), 44238.505.6033 (общинска публична собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)), 44238.505.6034 (частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)), по КККР на гр. Лом.

С обща площ 5.582 дка.

– **югозападна част**, включва поземлени имоти с идентификатори: 44238.505.1283 (общинска публична собственост с НТП за обект комплекс за здравеопазване) 44238.505.6040 (частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)), 44238.505.6041 (съсобственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)), 44238.505.6042 (частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)), 44238.505.6043 (частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)) по КККР на гр. Лом.

С обща площ 29.438 дка.

1.4. Граници на некропола:

• североизточна част

- **от север** – по северните граници на поземлени имоти с идентификатори: 44238.505.733, 44238.505.734, 44238.505.736, 44238.505.387, 44238.505.6032;
- **от изток** – по източната граница на поземлен имот с идентификатор 44238.505.6032
- **от юг** – по южната граница на поземлен имот с идентификатор 44238.505.6032
- **от запад** – по западните граници на поземлени имоти с идентификатори: 44238.505.6032, 44238.505.6033, 44238.505.6034, 44238.505.741, 44238.505.740, по югозападните граници на поземлени имоти с идентификатори: 44238.505.738, 44238.505.736, 44238.505.735 и по западната граница на поземлен имот с идентификатор 44238.505.733.

• югозападна част

- **от север** – по северната граница на поземлен имот с идентификатор: 44238.505.1283;
- **от изток** – по източните граници на поземлени имоти с идентификатори: 44238.505.1283, 44238.505.6040, 44238.505.6041, 44238.505.6042, 44238.505.6043;
- **от юг** – по южната граница на поземлен имот с идентификатор: 44238.505.1283;
- **от запад** – по западната граница на поземлен имот с идентификатор: 44238.505.128.

2. Териториален обхват на охранителна зона – некропол:

Включва поземлени имоти с идентификатори: 44238.505.638 (частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)), 44238.505.639 (съсобственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)), 44238.505.640 (частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)) , 44238.505.641 (частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)) , 44238.505.642 (частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)) , 44238.505.643 (частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)) , 44238.505.644 (частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)) , 44238.505.645 (съсобственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)) , 44238.505.646 (частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)) , 44238.505.647 (съсобственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)) , 44238.505.648 (частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)) , 44238.505.651 (частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)) , 44238.505.652 (частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)) , 44238.505.653 (частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)) , 44238.505.654 (частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)) , 44238.505.655 (частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)) , 44238.505.657 (частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)) , 44238.505.658 (частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)) , 44238.505.659 (частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)) , 44238.505.660 (частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)) , 44238.505.661 (частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)) , 44238.505.662 (съсобственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)) , 44238.505.663 (частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)) , 44238.505.664 (частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)) , 44238.505.665 (частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)) , 44238.505.666 (съсобственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)) , 44238.505.667 (съсобственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)) , 44238.505.668 (частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)) , 44238.505.669 (частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)) , 44238.505.670 (частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)) , 44238.505.671 (съсобственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)) , 44238.505.672

44238.505.6139 (общинска публична собственост с НТП за второстепенна улица),
44238.505.6144 (общинска публична собственост с НТП за второстепенна улица),
44238.505.6145 (общинска публична собственост с НТП за второстепенна улица),
44238.505.6146 (общинска публична собственост с НТП за второстепенна улица),
44238.505.6147 (общинска публична собственост с НТП за второстепенна улица),
44238.505.6233 (частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)), 44238.505.6278
(общинска публична собственост с НТП за друг вид озеленени площи), 44238.505.6401
(частна собственост с НТП ниско застрояване (до 10 м)) по КKKP на гр. Лом.

С обща площ 101.441 дка.

2.1. Граници на охранителна зона – некропол:

- **от север** – по северозападните граници на поземлени имоти с идентификатори: 44238.505.652, 44238.505.651, 44238.505.642, 44238.505.641, 44238.505.640, 44238.505.639, 44238.505.638, 44238.505.661, 44238.505.660, 44238.505.659, 44238.505.657; от североизточния ъгъл на 44238.505.657 през ПИ 44238.505.6113 (улица) до северозападния ъгъл на ПИ 44238.505.6434, по западните граници на поземлени имоти с идентификатори: 44238.505.6434, 44238.505.6098 до северозападния ъгъл на ПИ 44238.505.682 и оттук по северните граници на поземлени имоти с идентификатори: 44238.505.682, 44238.505.675, 44238.505.6100.

- **от изток** – по източната граница на поземлен имот с идентификатор: 44238.505.6100, по част от северната и източната граници на 44238.505.6102, по източните граници на поземлени имоти с идентификатори: 44238.505.726, 44238.505.727, 44238.505.728, 44238.505.731, 44238.505.732, 44238.505.712, 44238.505.711, 44238.505.710, 44238.505.6114, 44238.505.1318, 44238.505.1319, 44238.505.1320, 44238.505.1321, 44238.505.1322, 44238.505.1323, 44238.505.1325, 44238.505.1326, 44238.505.6145, 44238.505.1327, 44238.505.1331, 44238.505.1332, 44238.505.1333, 44238.505.1334.

- **от юг** – по южните граници на поземлени имоти с идентификатори: 44238.505.1334, 44238.505.1335, 44238.505.1336, 44238.505.1337, 44238.505.6146, 44238.505.1343, 44238.505.1344, от югозападния ъгъл на ПИ 44238.505.1344 през ПИ 44238.505.6113 (улица) до югоизточния ъгъл на ПИ 44238.505.1345, оттук по южните граници на поземлени имоти с идентификатори: 44238.505.1345, 44238.505.1346, 44238.505.1347, 44238.505.6147, 44238.505.1376, 44238.505.1375, 44238.505.1374, 44238.505.1373, 44238.505.1372, 44238.505.1371, 44238.505.1370, 44238.505.1369.

- **от запад** – по западната граница на поземлен имот с идентификатор: 44238.505.1369, от северозападния ъгъл на ПИ 44238.505.1369 през ПИ 44238.505.6139 (улица) до югозападния ъгъл на 44238.505.1368, оттук по западните граници на поземлени имоти с идентификатори: 44238.505.1368, 44238.505.1363, 44238.505.1362, 44238.505.1361, 44238.505.1355, от северозападния ъгъл на ПИ 44238.505.1355 през ПИ 44238.505.6144 до югозападния ъгъл на ПИ 44238.505.6374, оттук по част от северната граница на поземлен имот с идентификатор: 44238.505.6144 до северозападния ъгъл на същия имот; оттук границата съвпада с източната и северната граници на некропол – югозападна част; от североизточния ъгъл на поземлен имот с идентификатор: 44238.505.1283, по източните граници на поземлени имоти с идентификатори: 44238.505.6097, 44238.505.1156, 44238.505.1155, 44238.505.1154, 44238.505.1153, 44238.505.1152, 44238.505.1150, от североизточния ъгъл на 44238.505.1150, през 44238.505.6091 (улица) до югозападния ъгъл на ПИ 44238.505.653 и по западните граници на поземлени имоти с идентификатори: 44238.505.653 и 44238.505.652.

3. Предписания за опазване:

3.1. Предписания за опазване на археологическата недвижима културна ценност „Алмус – ранно и късноримски кастел; ранновизантийско укрепено селище и некропол”, гр. Лом, общ. Лом, обл. Монтана:

При инвестиционни намерения, визите за проектиране да бъдат съгласувани с Министерството на културата, съгласно чл. 80, чл. 83 и по реда на чл. 84 от Закона за културното наследство /ЗКН, ДВ бр. 19/2009 г. с изм. и доп/. На основание на съгласувани визи за проектиране, да бъдат извършвани спасителни археологически проучвания в границите на строителното петно, съгласно и по реда на чл. 161 и при условията на чл. 148, ал. 2 и ал. 5 от ЗКН. Резултатите от археологическите проучвания, се приемат от комисия, съгласно разпоредбите на чл. 158 а от ЗКН, които определят бъдещата съдба на разкритите археологически структури и тази на новото строителство.

При следваща актуализация на режимите за опазване да бъде предвидена охранителна зона южно от кастела

3.2. Предписания за опазване на територията на охранителна зона – некропол:

При инвестиционни намерения, визите за проектиране да бъдат съгласувани с Министерството на културата, съгласно чл. 80, чл. 83 и по реда на чл. 84 от ЗКН.

Всички изкопни дейности се извършват под наблюдението на археолог при условията на чл. 161, ал. 2 от ЗКН.

Определените граници и предписания за опазване на територията на археологическата недвижима културна ценност „Алмус – ранно и късноримски кастел; ранновизантийско укрепено селище и некропол”, гр. Лом, общ. Лом, обл. Монтана да бъдат отразени в КKKP на гр. Лом, съгласно изискванията на чл. 79, ал. 6 както и в Общите и Подробни устройствени планове.

Заинтересованите лица и организации могат да участват в производството по издаване на акта, на основание чл. 69, ал. 1, т. 1 от АПК, чрез представяне на писмени предложения и възражения, които могат да влизат в Министерство на културата, гр. София, бул. „Александър Стамболийски“ № 17 или на следния e-mail адрес: p.marinova@mc.government.bg в едномесечен срок, считан от датата на оповестяване на уведомлението.

Заинтересованите лица и организации имат право на достъп до цялата информация, съдържаща се в преписката по издаване на общия административен акт, която могат да получат в дирекция „Културно наследство, музеи и изобразителни изкуства“ в Министерството на културата, стая № 313.

Настоящото уведомление да се оповести на интернет страницата на Министерство на културата на основание чл. 66, ал. 1 от АПК, на сайта на Община Лом и чрез публикуване в местен ежедневник.

ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР:

АРХ. ЧАВДАР ГЕОРГИЕВ

